Ultra Vision ACADEMY

STANDARD : 10th

SANSKRIT

PAPER : 1

[Time : 60 Minutes] **PART - A** [Total Marks : 50]

✽ अधोलिखितानां प्रश्नानां उत्तराणि विकल्पाभ्यां चित्वा लिखत ।

(1) साक्षिभुतेन मनुष्येण सदैव किमर्थ प्रयत्नः करणीयः ?

(a) बोधप्राप्तये *(b)* धनप्राप्तये *(c)* सुख प्राप्तये *(d)* शान्तिप्राप्तये

(2) 'नय' – शब्दस्य कः अर्थः ?

(a) युद्ध *(b)* શપથ *(c)* કૃપા *(d)* नीति

(3) .... त्वं भीमः भव ।

(a) आपत्सु *(b)* दानेषु *(c)* नयेषु *(d)* समरेषु

(4) 'परितः' इति शब्दस्य कः अर्थः ?

(a) પરી પાસેથી *(b)* ચારે બાજુ *(c)* નજીકથી *(d)* પાસેથી

(5) जलप्रवाहे गुरुः शिष्यं किं दर्शयति ?

(a) पाषाणखण्डम् *(b)* काष्ठखण्डम् *(c)* काञ्चनम् *(d)* गमनमार्गम्

(6) गुणावती कन्या तण्डुलान् जलेन प्रक्षाल्य कस्मिन् प्रक्षिप्तवती ?

(a) कूपे *(b)* नदीतीरे *(c)* उष्णीकृते जले *(d)* कृष्णाङ्गरेषु

(7) कन्या विविधानि व्यञ्जनानि केन विरचितवती ?

(a) स्वकीयेन बुद्धिबलेन *(b)* क्रीतेन इन्धनेन *(c)* प्रस्थपरिमितेन धान्येन *(d)* स्वकीयेन धनेन

(8) अनार्यशतस्य जनकः कः अस्ति ?

(a) श्री कृष्णः *(b)* धृतराष्ट्रः *(c)* शकुनिः *(d)* दुर्योधन

(9) 'प्रवाल' इति शब्दस्य कः अर्थः ?

(a) મોટા કદનો વાલ *(b)* એક કઠોળ *(c)* અંકુર *(d)* પુત્ર

(10) 'कृतान्त' इति शब्दस्य कः अर्थः ?

(a) કરેલો અંત *(b)* યમરાજ *(c)* અંતિમ *(d)* અંત વિનાનો

(11) 'प्रातराशः' इति शब्द्यस्य कः अर्थः ?

(a) સંધ્યાવિધિ *(b)* શરીર *(c)* સાબુ *(d)* સવારનો નસ્તો

(12) कैः समं पाठशालां गच्छेत् ?

(a) सेवकैः *(b)* मित्रैः *(c)* मातापितृभ्याम् *(d)* स्वजनैः

(13) 'कुलिशः' इति शब्द्यस्य कः अर्थः ?

(a) યમરાજ *(b)* તળાવ *(c)* વજ્ર *(d)* જાળ

(14) નારાયણપંડિતે કઈ સાહિત્યકૃતિની રચના કરી છે ?

(a) पञ्चतन्त्रम् *(b)* हितोपदेश *(c)* पञ्चरात्रम् *(d)* कुमारसंम्भवम्

(15) अयं देशः .... अस्तु ।

(a) क्षोभरहितः *(b)* दुःखभाग् *(c)* सुखोपेतः *(d)* सुखसमुद्धः

ULTRA VISION HIGH SCHOOL

(16) गतिः कस्य शोभा अस्ति ?

(a) काकस्य (b) हंसस्य (c) गजस्य (d) गङ्गायाः

(17) केन विना जनाना सौख्यं न भवति ?

(a) शक्त्या (b) सम्पत्या (c) विद्यया (d) बुद्धया

(18) 'भगवतदज्जुकीयम्' नो साहित्यक प्रकार शुं छे ?

(a) नाटक (b) महाकाव्य (c) आख्यायिका (d) प्रहसन

(19) .... विना विद्या न प्राप्यते । - रिक्तस्थाने उचितं पदं किम् ?

(a) पठनात् (b) पठनाय (c) पठने (d) पठनेन

(20) कीदृशः नीचः प्रायेण दुःसहो भवति ?

(a) अन्यस्मात् लब्बपदः (b) अन्यस्मात् लब्धधनः (c) अन्यस्मात् लब्धयशाः (d) अन्यस्मात् लब्धविद्यः

(21) किं तथैव तिष्ठति ?

(a) शिक्षाम् (b) जलस्थानगत जलम् (c) पादयाः (d) हुतं च दत्तं च

(22) 'उत्तररामचरितस्य' - रचयिता कः अस्ति ?

(a) कालिदासः (b) भवभूति (c) वाल्मीकीः (d) शुद्रकः

(23) 'सुखं हि दुःखान्यनुभूयः' - श्लोकः कस्याः साहित्यकृतेः उदधृतः ?

(a) कर्णभारम् (b) मृच्छकटिकम् (c) मालविकाग्निमित्रम् (d) उत्तररामचरितम्

(24) वालुकानिकर' इति शब्दस्य अर्थः कः ?

(a) रेती (b) रेतीनो ढगलो (c) नदीनो प्रवाह (d) वहाल भर्युं

(25) धनान्धकारे किं शोभते ?

(a) सुखम् (b) दीपदर्शनम् (c) दुःखम् (d) शरीरम्

(26) रवेः अपि अधिकः कः दहति ?

(a) सज्जनः (b) नीचः (c) वज्रः (d) वालुकानिकरः

(27) निम्नलिखितेषु वाक्येषु योग्य वाक्यं किम् ?

(a) पशुः घासं खादसि । (b) पशुः धासं खादन्ति । (c) पशुः धासं खादामि । (d) पशुः घास खादति ।

(28) लोकात् .... लोकेभ्यः । योग्य रिक्तस्थानं पुश्यतु ?

(a) लोकाभ्याम् (b) लोकेषु (c) लोकानाम् (d) लोकयोः

(29) 'सदा + अहम्' अस्य सन्धियुक्त शब्दः कः अस्ति ?

(a) सदाडअहम् (b) सदार्हम् (c) सदाडहम् (d) सद्आहम्

(30) 'लभस्व' क्रियापदम् अस्ति ।

(a) विध्यर्थ (b) वर्तमानकाल (c) आज्ञार्थ (d) भूतकाल

(31) 'उक्त्वा' शब्दस्य कृदन्तप्रकारं लिखत ।

(a) वर्तमानकृदन्तम् (b) हेत्वर्थकृदन्त (c) सबन्धकभूतकृदन्त (d) विध्यर्थकृदन्त

(32) 'भजथः' अस्य ह्यस्तनभूतकाले परिवर्तितम् क्रियापदम् अस्ति ?

(a) अभजत् (b) अभजन् (c) अभजतम् (d) अभजः

(33) 'मह्यम्' -पद किं वर्तते ?

(a) अस्मद् प्रथमा एकवचनस्य (b) तृतिया एकवचनस्य युष्मद

(c) युष्मद सप्तम्या बहुवचनस्य (d) अस्मद् चतुर्थ्या विभक्त्याः एकवचनम्

ULTRA VISION HIGH SCHOOL

(34) 'दहेत्' क्रियापदम् अस्ति ?

(a) विध्यर्थस्य (b) वर्तमानकालस्य (c) मध्यपुरुषस्य (d) द्विवचनस्य

(35) 'भवन्तु' अस्य वर्तमानकाले परिवर्तितम् रुपं किम् अस्ति ?

(a) भवन्ते (b) भविस्यन्ति (c) अभवन् (d) भवन्ति

(36) 'पर्वते' पदस्य विभक्तिः वचनं च किम् अस्ति ?

(a) बहुवचनस्य (b) द्विवचन चतुर्थी (c) एकवचनम् (d) तृतिया विभक्तिः

(37) .... नृत्यताम्, नृत्यन्तु। रुप निर्माणं कुरुत।

(a) नृत्यानि (b) नृत्याम (c) नृत्यतु (d) नृत्य

(38) 'बालः' इति शब्दस्य विरुद्धार्थकः कः ?

(a) किशोरः (b) छात्रः (c) स्थविरः (d) विप्रः

(39) 'अलीकम्' – इति शब्दस्य पर्यायशब्दः कः ?

(a) अयोग्यम् (b) अनृतम् (c) अप्रियम् (d) कपालम्

(40) 'वञ्चकः' इति शब्दस्य पर्यायशब्दः कः ?

(a) धूर्तः (b) मूर्खः (c) धनिकः (d) श्रेष्ठीः

(41) 'शत्रुः' इति शब्दस्य विरुद्धार्थकः शब्दः कः ?

(a) अरातिः (b) रियुः (c) सखा (d) अहितः

(42) 'आलोकः' इति शब्दस्य विरुद्धार्थकः शब्दः कः ?

(a) तेजः (b) तमसः (c) साक्षी (d) नयनहीनः

(43) 'मृदुः' इति शब्दस्य विरुद्धार्थकः शब्दः कः ?

(a) कृपण (b) कठोर (c) दातारः (d) कोमलः

(44) एतेभ्यः आकारान्त स्त्रीलिङ्ग तृतिया विभक्ति एकवचनस्य रुपं किम् ?

(a) आशाम् (b) आशायाम् (c) आशया (d) आशाभिः

(45) तृषान् विक्रीय धात्री किम् आनीतवती ?

(a) धृतम् (b) काष्ठानि (c) शाकम् (d) न किमपि

(46) पर्जन्यः कदा वर्षतु ?

(a) अद्य (b) श्वः (c) ह्यः (d) काले

(47) अस्माभिः पदम् वर्तते।

(a) प्रथमायाः (b) तृतियायाः (c) सप्तम्याः (d) षष्ठयाः

(48) तेन एकः अश्वः याचितः। अधोलिखित रेखाङ्कित पदं किम् ?

(a) हेत्वर्थकृदन्तम् (b) वर्तमानकृदन्तम् (c) कर्मणिभूतकृदन्तम् (d) सम्बन्धकभूतकृदन्त

(49) नमः योगे का विभक्तिः ?

(a) प्रथमा (b) तृतिया (c) चतुर्थी (d) पञ्चमी

(50) कतिविधाः भक्ताः भवन्ति ?

(a) चतुर्विधाः (b) द्वाविधौ (c) त्रिविधा (d) एकविधः

ULTRA VISION HIGH SCHOOL

[Time : 2:00 Hours] **PART - B** [Total Marks : 50]

સૂચના :
- આ વિભાગમાં કુલ ચાર પેટા વિભાગ છે.
- બધા જ પ્રશ્નો ફરજીયાત છે.
- પ્રશ્નમાં જ્યાં આંતરિક વિકલ્પ છે. ત્યાં કાળજી રાખવી.
- જમણી બાજુના અંક પ્રશ્નના ગુણ દર્શાવે છે.

SECTION - A

❊ अधोलिखितस्य गधांशस्य गुर्जरभाषायाम् अनुवादं कुरुत । **(04)**

(1) अथ तयो: निश्चयं ज्ञात्वा अनागतविधाता निष्क्रान्त: सह परिजनेन । द्वौ इमौ तत्रैव जलाशये स्थितौ । अपरेद्यु: धीवरै: आगत्य जलाशये जालं क्षिप्तम् । जालेन बद्धः प्रत्युत्पन्नमति: मृतवद् आत्मानं संदर्श्य स्थित: । ततो जालाद् अपसारित: यथाशक्ति उत्प्लुत्य गम्भीर नीरं प्रविष्ट: । यद्भविष्य: धीवरै: प्राप्त: व्यापादित: च ।

અથવા

(1) न हि कोपकलुषिता विमृशति मति: कर्तव्यमकर्तव्यं वा । कुपितस्य प्रथमम् अन्धकारीभवति विद्या, ततो भृकुटि: । आदौ इन्द्रियाणि राग: समास्कन्दति, चरमं चक्षु: । आरम्भे तपो गलति, पश्चात् स्वेदसलिलम् । पूर्वम् अयश: स्फुरति, अनन्तरम् अधर: ।

❊ अधोलिखितस्य वाक्ययो: गुर्जरभाषायाम् अनुवादं कुरुत : **(02)**

(2) तत्कथं गुणवर्ती भार्याम् अहं विन्देयमिति । तत: स प्रभूतं विचार्य वस्त्रान्ते पिनद्धशालि: दारग्रहणाय विविधान् देशान् अभ्रमत् ।

અથવા

(2) ज्योतिषोविकारो ज्योतिरवे गच्छत्यान्तर्य त: । महाभाष्यकार: मानवीयं व्यावहारिकं सिद्धान्तम् उपदिशति ।

❊ कस्यचित् एकस्य उपरी संक्षेपेण टिप्पणी लिखत । **(02)**

(3) સિદ્ધરાજ જયસિંહ

અથવા

(3) यद् भविष्यो માંથી મળતો બોધ

❊ संक्षेपेण टिप्पणी लिखत । **(02)**

(4) આચાર્ય પતંજલિ

ULTRA VISION HIGH SCHOOL

❊ अधोलिखितानां प्रश्नानाम् उत्तराणि एकवाक्येन संस्कृतभाषायां लिखत - (04)

(5) दुर्धटनायाः साक्षिणः के भवन्ति ?

(6) कृतबुद्धयः कथं पश्यन्ति ?

(7) भोजन विरचितं व्याकरणं केन नाम्न, प्रसिद्धमस्ति ?

(8) भूपाः प्रीताभ्यः प्रकृतिभ्यः किम् इच्छन्ति ?

SECTION - B

❊ अधोलिखितेषु पद्यस्य मातृभाषायाम् अनुवादं कुरुत । (04)

(9) यथा चतुर्भिः कनकं परीक्ष्यते

निघर्षण-च्छेदन-ताप-ताडनैः ।

तथा चतुर्भिः पुरुषः परीक्ष्यते

श्रुतेत शीलेन गुणेन कर्मणा ॥

અથવા

(9) पुराणमित्येव न साधु सर्वं

न चापि काव्यं नवमित्यवद्यम् ।

सन्तः परीक्ष्यान्यतरद् भजन्ते

मूढः परप्रत्ययनेयबुद्धिः ॥

❊ अधोलिखितयोः पद्याशयोः गुर्जरभाषायां अनुवादं कुरुत । (02)

(10) (i) निपात्यते क्षणेनाधः तथात्मा गुणदोषयोः ।

(ii) अकारादि सकारान्तं यो जानाति स पण्डितः ।

❊ मातृभाषायाम् अनुवादं कृत्वा विचारस्य विस्तारं लिखत । (03)

(11) सेवितव्यो महावृक्षः फल - च्छाया - समन्वितः ।

यदि दैवात्फलं नास्ति च्छाया केन निवार्यते ॥

અથવા

❊ वाक्यार्थस्य अर्थविस्तारं कुरुत । (03)

(12) लोकोत्तराणां चेतांसि को नु विज्ञातुमर्हति ।

ULTRA VISION HIGH SCHOOL

SECTION - C

❋ अधोलिखितानां प्रश्नानाम् उत्तराणि गुर्जरभाषायां लिखत । **(06)**

(13) અજાણ્યા પુરુષના પુત્રની શી દશા થઈ હતી ?

(14) અચેતન પદાર્થોમાં સાદશ્યનું કારણ શું હોય છે ?

(15) અનાગત વિધાતાએ પોતાનો કયો મત દર્શાવ્યો ?

❋ अधोलिखितानां प्रश्नानाम् उत्तराणि गुर्जरभाषायां लिखत । **(04)**

(16) 'अनाथो दरिद्रो' શ્લોકમાં ભક્ત પોતાને માટે કયાં વિશેષણો વાપરે છે ?

(17) વૃદ્ધ જટાયું રાવણને કયાં શબ્દોમાં પડકારે છે ?

❋ कोष्ठगतपदानि प्रयुज्य अधोलिखितानां वाक्यानां संस्कृतानुवादं कुरुत । **(02)**

(18) કૂવા ઉપર એક વિરલભૂષણા કન્યાને જોઈ. (कूप एका विरलभूषण कुमारी दृश्)

(19) જયસિંહ અણહિલપુર પાછા આવ્યા. (जयसिंह अणहिलपुर प्रति + आ + गम् (कर्तरि भू.कृ. क्तवतु)

SECTION - D

❋ अधोलिखितस्य नाट्यखंडस्य मातृभाषायाम् अनुवादं कुरुत । **(04)**

(20) (मार्गे घटमानायाः दुर्घटनायाः साक्षिणः के के भवन्ति, किं किं च ते आचरन्ति इति विषयमधिकृत्य पुनीतसुनीतौ परस्परं संवदतः ।)

पुनीतः - भ्रातः । मार्गे कदाचित् दुर्घटनाः अपि घटन्ति । तत्र प्रायः प्रस्तरादयोः जडपदार्थाः, गवादयः पशवः मनुष्याश्चेति त्रयः साक्षिणः भवन्ति । किं त्वं जानासि यत् घटितायाः दुर्घटनायाः सन्दर्भे एते त्रयोऽपि भिन्नं भिन्नं कर्म समाचरन्ति ।

सुनीतः - न जानामि प्रथमं कथयतु यत् प्रस्तरादयः किं कुर्वन्ति ?

पुनीतः - प्रस्तरादयस्तु अचेतनः सन्ति, ते स्वयं क्रियां कर्तुं समर्थाः न भवन्ति । अतः ते तथैव तिष्ठन्ति ।

અથવા

(20) शाण्डिल्यः - अविहा ! व्याघ्रेण गृहीतोऽस्मि । मोचयथ मां व्याघ्रमुखात् । अनाथ इव व्याघ्रेण खादितोऽस्मि । इदं खलु रुधिरं प्रस्रवति कण्ठात् ।

परिव्राजकः - शाण्डिल्य ! न भेतव्यं न भेतव्यम् । मयूरः खलु एषः ।

ULTRA VISION HIGH SCHOOL

शाण्डिल्यः - सत्यं मयूरः ।

परिव्राजकः - अथ किम् । सत्यं मयूरः ।

शाण्डिल्यः - यदि मयूरः उद्घाटयामि अक्षिणी ।

✲ कस्यचित् एकस्य उपरी संक्षेपेक टिप्पणी लिखत । (02)

(21) 'अद्भुतं युद्धम्' જટાયુનું પાત્રલેખન

અથવા

(21) 'सत्यं मयुरः' विद्यानुं મહત્વ

✲ श्लोकपूर्ति कुरुत । (04)

(22) अनाथो दरिद्रो .... भवानि ॥

(23) आपत्सु रामः .... ॥

✲ रेखांकितपदानां स्थाने प्रश्वाचकं पदं लिखित्वा प्रश्नवाक्यं रचयत । (02)

(24) रावणः <u>वैदेहीम्</u> आदाय गच्छति । (किम्)

(25) दुःखानि अनुभूय <u>सुखम्</u> शोभते । (किम्)

BEST OF LUCK

: : Answer - Key : :

(1 – A)	(2 – D)	(3 – D)	(4 – B)	(5 – B)	(6 – C)	(7 – C)
(8 – B)	(9 – C)	(10 – B)	(11 – D)	(12 – B)	(13 – C)	(14 – B)
(15 – A)	(16 – B)	(17 – C)	(18 – D)	(19 – D)	(20 – A)	(21 – D)
(22 – B)	(23 – B)	(24 – B)	(25 – B)	(26 – D)	(27 – D)	(28 – A)
(29 – C)	(30 – C)	(31 – C)	(32 – C)	(33 – D)	(34 – A)	(35 – D)
(36 – C)	(37 – C)	(38 – C)	(39 – B)	(40 – A)	(41 – C)	(42 – B)
(43 – B)	(44 – C)	(45 – B)	(46 – D)	(47 – B)	(48 – C)	(49 – C)
(50 – A)						

ULTRA VISION HIGH SCHOOL